

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 din (za inozemstvo: 210 din), za 1/2 leta 90 din, za 1/4 leta 45 din, mesečno 15 din. Tedenska izdaja za celo leto 50 din. Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštini hranilnici v Ljubljani št. 11.953.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Izhaja vsak ponedeljek, sredo in petek

Ljubljana, sreda 6. julija 1938

Cena posamezni številki din 1'50

Vztrajnost je potrebna

Na vseh občnih zborih in sestankih trgovcev se vedno bolj pogosto oglašajo klic, da je že dosti vseh referatov in resolucij, ker da so bile vse zahteve trgovstva zadosti jasno povedane in bi zato odločujoči, če bi le hoteli, mogli vsaj del teh zahtev že davno uresničiti. Ta klic je za vsakega trgovca, ki se je zadnja leta udeleževal dela trgovskih organizacij, v resnici zelo razumljiv. Kajti res se je na trgovskih zborovanjih že povedalo vse, kar se le more povedati in res je uspeh vseh teh zborovanj silno žalosten. Navzlic temu pa bi bilo silno napačno, če bi ti neuspehi vzeli trgovcem pogum, da bi le kolikaj popustili v svoji borbi. Na svetu je pač tako, da se nobena stvar ne doseže takoj, že celo pa se je treba dolgo boriti za dobre stvari. Niti ena velika misel še ni zmaga hitro in še vsaka zmaga tudi najbolj pravilne misli je bila dosežena le po težkih žrtvah. Na to tudi trgovci ne smejo pozabiti in zato morajo v svoji borbi vztrajati in vztrajati tem bolj odločno, čim manjši so trenutni uspehi.

Vsi ti neuspehi na vse zadnje ne dokazujejo nič drugega, kakor da se trgovci ne bore za malenkostne vsakdanje stvari, temveč za velike zadeve, ki so odločujočega pomena za ves razvoj našega gospodarstva. Baš zato pa bi bila tudi njih napaka tem večja, če bi pokazali premalo vztrajnosti.

Da navedemo samo nekaj konkretnih primerov. Jugoslovansko trgovstvo se bori n. pr. proti sistemu industrijskih prodajalnic, proti diktatu kartelov in proti prodiranju tujega velekapitala celo v področje domače nacionalne trgovine. Napačno bi bilo reči, da se trgovstvo v vseh teh vprašanih bori le za svoje pravice, ker se mora trgovstvo s tem avtomatično boriti tudi proti predpravicam tujega velekapitala. S tem je trgovstvo, čeprav nehoti, stopilo v borbo s tujim velekapitalom in mora zato naravno biti tudi pripravljeno na konsekvence tega boja. Sila tujega velekapitala pa se niti v lastni nacionalni državi ne more zlomiti čez noč, zlasti pa ne more tega doseči primeroma tako maloštevilni stan, kakor je trgovski. Zato mora trgovstvo svoje zahteve stalno ponavljati, da jih razume in nato usvoji tudi nacionalna javnost in da ta potem podpre zahteve trgovstva. Velika napaka bi bila, če se trgovstvo ne bi zavedalo, da potrebuje pomoči nacionalne javnosti.

Iz tega pa izvira evidentna dolžnost, da mora trgovstvo delati na to, da se sliši njegova beseda v javnosti, zato mora skrbeti za vpliv in ugled svojih organizacij, zato mora delati za razširjenje svojega stanovskega tiska. V tem je rešitev vse stvari in v tem mora biti cilj vsega trgovstva. Ne obupavati, če se zahteve trgovstva zadostno ne upoštevajo, temveč skrbeti, da bodo te zahteve v javnosti še bolj slišne, da jih nihče ne bo mogel več prezreti.

Trgovstvo pa se ne bori le proti tujemu velekapitalu, temveč tudi proti pretirani etatizaciji, proti gaženju načela svobodne trgovine, proti pretiranemu birokratizmu in centralizmu. Trgovstvo se proti vsem tem napakam bori, ker vidi, da vse naše narodno gospodarstvo zaradi njih trpi in da zaradi njih ne napreduje, kakor bi

moralo. Mogli bi reči, da se trgovstvo že iz patriotizma bori proti tem napakam. Čisto drugače pa presoja to stvar oni, ki so v službi prodirajočega tujega velekapitala. Tem so etatizem, centralizem, birokratizem in vse napake čisto postranska zadeva, ker njim je glavno samo njih dobiček. Zavaljo svojega dobička so pripravljeni skleniti sporazum s komerkoli in zato z veseljem postajajo tudi etatisti in centralisti, samo da se morejo na ta način uspeš-

neje boriti proti zahtevam trgovstva in nacionalnega elementa.

Tudi na to ne sme trgovstvo pozabiti in mora zato svojo propagando stopnjevati in dokazati nacionalni javnosti, da je zavezništvo, pa naj bo še tako neoficialno, z zastopniki prodirajočega tujega velekapitala nacionalno napačno. Če se posreči javnost o tem prepričati, potem bo dobiček marsikaterega v nevarnosti in zato mora biti trgovstvo tudi pripravljeno na to, da boj ne bo lahak in da se zmaga ne bo dosegla takoj.

Ze teh par primerov jasno dokazuje, da mora trgovstvo v svoji borbenosti vztrajati in da ne sme odnehati. Kajti če bi odnehalo, potem bi bilo v korist to le onim, ki danes uničujejo nacionalno trgovino. A tudi nepotrebno je, da bi trgovstvo popustilo v svoji borbenosti. Kar trgovstvo zahteva, je gospodarsko pravilno, je v korist vse celote, odpira pot k splošnemu blagostanju. Ali pa naj odneha tisti, ki ima prav? Ne! Trgovstvo mora vztrajati v svoji borbi!

Zopet kriza lesne trgovine

Na glavni skupščini Zveze lesnih trgovcev in industrialcev v Zagrebu je imel predsednik zveze Albert Deutsch-Maceljski daljši govor, v katerem je v temnih barvah opisal današnji položaj na lesnem trgu. Njegovo poročilo se ozira predvsem na kupčijo s trdim lesom, položaj trgovine z mehkim lesom pa je še bolj žalosten. Zato velja njegov opis tudi za slovenski lesni trg, samo da bi moral za naš trg uporabiti še bolj temne barve. Iz njegovega govora navajamo:

Deset let je poteklo od ustanovitve naše zveze. Ne omenjam tega zato, ker bi hoteli proslaviti ta jubilej, ker nimamo nobenega vzroka za proslavljanje. Uporabljam ta jubilej samo za to, da se v svojem poročilu na kratko ozrem na razvoj našega lesnega gospodarstva v tej dobi. Ta razvoj ni bil ugoden. Danes smo slabšeji in borimo se z večjimi težavami kakor pred desetimi leti. Naše lesno gospodarstvo je bolj ko vsaka druga stroka odvisno od mednarodnega trga. V tem desetletju so se mednarodne razmere vedno bolj komplicirale in skoraj brez prestanka prehajale iz ene kritične faze v drugo. To ni moglo ostati brez težkih posledic za svetovni lesni trg, na katerega so vsi ti dogodki, ki so jih spremljali trgovinsko-politični in valutni eksperimenti, vplivali pogubonošno.

Ko je lansko leto kazalo, da je zopet nastopila ugodnejša doba za lesno gospodarstvo, nas ni premočil trenutni uspeh. Dovolite, da Vas spomnim na opomin, ki sem ga izrekel s tega mesta lansko leto. Dejal sem takrat: »Obče razmere v svetu in s tem tudi na lesnem trgu se še dolgo ne morejo smatrati za ustajalne. Činitelji, ki so ustvarili ugodnejšo situacijo, ne dajejo popolne vere v njih stalnost. Potrebno je, da z vsemi temi pojavi računamo, da ne bomo doživeli razočaranja in izgub.«

Razvoj razmer na lesnem trgu je žal le prekalno opravičil moje nezaupanje. Ze v drugem polletju lanskega leta je nastopila stagnacija zaradi slabega povpraševanja po lesu vseh vrst. V letošnjem letu pa se je vse poslovanje tako zastavilo, da smo zopet prišli v kritično fazo razvoja na lesnem trgu.

Na skladiščih naših žag se zopet kopiči blago, za katerega ni kupca. Zaloge neprodanega blaga težko pritiskajo na cene vseh vrst ter te polagoma popuščajo. Zaradi pomanjkanja resnih kupcev pa ne daje niti popuščanje cen pravega rezultata, to je, da se prodaja ne poveča. Popuščanje cen bo preplušilo, kakor smo se mogli počuti v nedavni preteklosti, še ono malo število realnih kupcev, ki bodo v pričakovanju nadaljnjega padanja cen odlagali svoje nabave. To

stanje je danes mnogo bolj nevarno kakor pa je bilo prejšnja leta. Les, ki se mora prodati danes, je bil mnogo bolj drago pripravljen, kakor prejšnja leta. V letih 1936. do 1937. se je les na panju plačal mnogo dražje, delavske mezde, izvoz iz gozda pa se je več ko dvakrat podražil. Bistveno so se povečale tudi javne davščine, železniški prevoz, davki, takse in stroški socialnega zavarovanja. Tako zelo povečani stroški proizvodnje zelo omejujejo možnost znižanja cen.

Iz te kritične situacije je treba iskati izhod. Ne sme se proizvajati blago, za katerega ni kupcev. Z vso energijo je treba proizvodnjo zmanjšati. To se more doseči samo z bistvenim zmanjšanjem gozdne sečnje. V prvi vrsti treba to začetki izvajati v vseh državnih gozdovih ter v vseh drugih gozdovih, ki so pod državno upravo ali pod njenim nadzorstvom. S tem se bodo gozdovi ohranili za boljše čase, ko jih bo mogoče vnovčiti z večjim izkupičkom.

Posebno apeliram v tem smislu na vse proizvedente bukovine. Trg z bukovino kaže najbolj neugoden razvoj in za njegovo sanacijo so potrebna obsežna zmanjšanja proizvodnje. S to činjenico morajo ra-

čunati tudi proizvedenti bukovine v drugih državah, če hočejo, da ostane na veljavi nedavno sklenjeni sporazum.

Nobenega dvoma ni, da takšno zmanjšanje zahteva velike žrtve na vse strani. Prepričan pa sem, da se vse lesno gospodarstvo izpostavlja težkim izgubam in velikim nevarnostim, če se ta velika operacija ne bo izvedla pravočasno ter v zadostnem obsegu. Samo na ta način bo mogoče vnovčiti sedanje zaloge brez večjih izgub ter vrniti kupcem vero v stabilnost trga in cen.

Zelo obžalujem, da Vam moram naslikati tako temno sliko. Prepričan pa sem, da je bolje pravočasno opozoriti na nevarnosti, ki nam groze ter se pravočasno zavarovati pred njihovimi posledicami, kakor pa čakati, dokler se nesreča tudi ni že zgodila.

Sedaj je čas, da se solidarnost lesnega gospodarstva ter njegovo lojalno in tesno sodelovanje s pristojnimi državnimi oblastmi izkaže v dejanju. Če bo dovolj uvidenosti na vseh straneh in tudi dovolj premišljenega dela, potem sem prepričan, da bomo premagali tudi te težave in se obvarovali pred težjimi pretreslaji.

Nuina dolžnost vseh trgovskih združenj

je, da se po svojih delegatih udeleže občnega zbora Zveze trgovskih združenj v Logatcu. Vsa združenja brez izjeme morajo biti zastopana na tem občnem zboru, da bo mogla Zveza tudi braniti interese trgovstva v imenu vsega slovenskega trgovstva.

Tisti, ki ne pridejo na občni zbor Zveze, naj nikar ne govore, da so vsi kongresi, vsi občni zbori in vse resolucije zaman. Če trgovci sami za svoje zahteve nekaj ne žrtvujejo, naj ne pričakujejo, da bodo drugi, ki niso na teh zahtevah zainteresirani, pokazali zanje večje razumevanje.

Najprej mora vsak storiti svojo dolžnost do lastne stanovske organizacije in šele potem ima legitimacijo, da tudi od drugih zahteva, da spoštujejo glas te organizacije.

A tudi sloves slovenskega trgovstva zahteva, da ima občni zbor Zveze trgovskih združenj v Logatcu popoln uspeh. Na velikem III. vsedravnem kongresu v Ljubljani se je javno in ponovno priznalo, da prednjačijo slovenski trgovci v organizatoričnem pogledu vsem drugim trgovcem Jugoslavije. Da so to priznanje slovenski trgovci tudi v resnici za-

služili, so dokazali z organizacijo III. vsedravnega kongresa, ki je dosegel popoln moralni uspeh.

Prav takšen uspeh pa mora biti tudi občni zbor Zveze trgovskih združenj v Logatcu, ker vendar ne gre, da bi se slovenski trgovci za uspeh svoje osrednje organizacije manj potrudili.

Zato računamo na zavednost slovenskega trgovstva in smo prepričani, da ne bo združenja, ki ne bi bilo zastopano na občnem zboru Zveze v Logatcu.

Občni zbor Zveze pa je bil vedno tudi pomemben za utrditev tovariškega duha med trgovci. Po resnih razpravah se sestanejo na občnem zboru Zveze trgovci iz vse Slovenije na prijateljski sestanki ter se v prijetnem razgovoru medsebojno zblizajo. Tudi zato, da bo več tovariškega duha med trgovci, vabimo vse na občni zbor Zveze v Logatec.

Veliki dan slovenskega trgovstva naj bo občni zbor Zveze v Logatcu, zato vsi na ta občni zbor!

Vsak trgovec mora biti naročnik „Trgovskega lista“

Občni zbor Zveze trgovskih združenj

XVIII. redna letna skupščina Zveze trg. združenj dravske banovine

bo v nedeljo dne 10. julija 1938. ob 9. uri dop. v dvorani Sok. doma v Logatcu.

Dan preje, t. j. v soboto, dne 9. julija ob 14. uri v istih prostorih predkonferenca.

Dnevni red skupščine:

1. Otvoritev in pozdrav predsednika.
2. Poročilo predsednika.
3. Računski zaključek za leto 1937.
4. Proračun za leto 1938.
5. Sprememba zvezinih pravil.
6. Predlogi in resolucije.
7. Slučajnosti.

V primeru nesklepčnosti ob napovedani uri bo skupščina v smislu določila čl. 10., točka 1. zvezinih pravil eno uro pozneje prav tam in z istim dnevnim redom ter bo veljavno sklepala o predmetih dnevnega reda, ne glede na število navzočih delegatov.

Vsak delegat se mora na skupščini izkazati s poverilnico, ki mu jo izda uprava njegovega združenja.

Udeležba delegatov je tudi na predkonferenci brezpogojna in nujna, ker se bo na predkonferenci razpravljalo o predlogih združenj glede reorganizacije Zveze in spremembe pravil v smislu te reorganizacije. Ravnotako bo na predkonferenci razprava o zvezinih dokladah in predlogih združenj, ki so letos izredne važnosti. Zato prosimo vse zastopnike združenj, da prisostvujejo in sodelujejo polnoštevilno na predkonferenci.

Ljubljana, dne 27. junija 1938.

Predsednik

Zveze trgovskih združenj dravske banovine: Stane Vidmar s. r.

Ustanovitev jugoslovanskega zavoda za sadjarstvo

V Beogradu je bila v prostorih Prizada konferenca zastopnikov kmetijskega ministrstva, Prizada in nekaterih sadjarskih strokovnjakov, ki naj bi pripravili gradivo za širšo konferenco o pospeševanju sadjarstva. Ta konferenca pa bi bila šele v avgustu. Na tej konferenci se je zlasti razpravljalo o desetletnem načrtu za dvig našega sadjarstva. Zlasti so nekateri gospodje naglašali potrebo, da se tudi v naši državi ustanovi zavod za pospeševanje sadjarstva, kakor ga tudi že imajo vse napredne države.

Načelno je pač treba samo pozdraviti misel o ustanovitvi zavoda za sadjarstvo. Žal pa je pri nas šablona, po kateri se ustanovljajo vsa takšna in tudi še drugačna društva, tako malo vzpodbudna, da bi se morala sedanja šablona zamenjati z modernerjo in šele potem bi mogli od nameravanega zavoda res nekaj pričakovati.

Trgovinska pogodba ČSR z Italijo

V Rimu so se 2. julija končala češkoslovaško-italijanska pogajanja za novo trgovinsko pogodbo, ki priznava Češkoslovaški za 50 milijonov Kč večji uvoz blaga v Italijo. Podrobnosti bodo objavljene po končnem podpisu pogodbe ob vrnitvi poslanika dr. Chvalkovskega v Rim.

Seja predsedstva Zveze trg. združenj

bo v soboto dne 9. julija 1938 ob 8. uri zjutraj v dvoranji Sok. doma v Logatcu

s tem dnevnim redom:

1. Poročilo predsedstva.
2. Predlogi predsedstva za skupščino.
3. Obračun in proračun.
4. Reorganizacija Zveze.
5. Personalije.
6. Predlogi združenj.
7. Slučajnosti.

Radi važnosti dnevnega reda prosim vse člane, da se te seje gotovo udeležijo, da se pripravimo za popoldansko predkonferenco.

V Ljubljani, dne 27. junija 1938.

Predsednik

Stane Vidmar s. r.

Pobiranje cestne takse za železniške prevoze blaga v vagonskih količinah

Monopolni blanketi železniških tovornih listov za vagonске prevoze morajo poleg državne takse vsebovati tudi natisnjeno markico, ki nosi naziv: »taksa za cestni fond«. Dokler se ne izdajo novi tovorni listi z novo markico, se po odredbi železniške direkcije smejo za plačilo takse za cestni fond porabljati navadni državni kolki. Zbornica za TOI opozarja na to odredbo interesente s pozivom, da se po njej ravna, da zaradi samega pomanjkanja novih kolkov ne nastane zastoj v železniškem prometu.

Občni zbor PAD za silose v Beogradu

Privilegirana delniška družba za silose v Beogradu je že razpisala vpisovanje delnic in sklicala predhodni zbor akcionarjev, ki bo dne 15. avgusta ob desetih v Drž. hipotekarni banki. Družba se je ustanovila po čl. 3. uredbi o silosih in si je določila tale delokrog: Naloga in delokrog družbe je, da postavlja silose, da sprejema kmetijske pridelke in drugo blago za vskladiščenje po predpisih zakona o javnih skladiščih, da daje na prevzeto blago posojila, da opravlja vse po zakonu predvidene posle kakor tudi da izdaja obveznice in sklepa posojila z državnim poroštvom ali brez nje. Družba bo oskrbovala tudi tipizacijo kmetijskih pridelkov v smislu pravilnika, ki ga predpiše kmetijski minister.

Družba je sklenjena za nedoločen čas. Njen kapital bo znašal 220 milijonov dinarjev in se razdeli na 220 tisoč delnic po tisoč dinarjev. Po uredbi vplačajo država 60 tisoč, DHB 40 tisoč, Poštna hranilnica in Pab enako, Prizad 20 tisoč delnic, ostalih 20 tisoč pa se pusti Narodni banki, samoupravni hranilnicam in zadrugam. V dveh letih se mora vplačati polovica zneska, ostanek pa po sklepu upravnega odbora po potrebi.

Upravni odbor bo imel 11 članov, po enega za vsakih 20 milijonov din kapitala. Nadzorstvo sestoji iz 5 članov, med katerimi sta dva izvoljena, po enega pa določijo tri prizadeta ministrstva. Dividenda je omejena z uredbo na 6%.

Družba je oproščena vseh davkov, taks in doklad, razen poštnih, telefonskih in telegrafskih pristojbin. Nadzorstvo ima minister trgovine in industrije, višino taks v družbenem poslovanju pa določa sporazumno s kmetijskim ministrom.

Prvi vpis delnic se mora prijaviti do 31. julija in vplačati 25% nominalne vrednosti vpisanih delnic. Ustanovitelji si pridržujejo dodelitev delnic po svobodnem preudarku. Pravila se prečitajo na občnem zboru. Kot sklicatelji so na vabilu podpisane DHB, PH, PAB in Prizad, dosedanji štiri privilegirane pridobitne družbe.

Sprememba zakona o Drž. hipotekarni banki

V »Službenih novinah« z dne 1. julija je bila objavljena uredba o izpremembah in dopolnitvah zakona o ureditvi Drž. hip. banke. Uredba je bila izdana na podlagi pooblastila čl. 107. finančnega zakona za l. 1938./39. Iz nove uredbe posnemamo naslednja določila:

Čl. 1. se po 2. toč. doda nov odstavek, ki se glasi:

»Drž. hip. banka je samostojno bančno podjetje. Za Drž. hip. banko in njene posle ne veljajo predpisi zakona o drž. računovodstvu. Predpisi zakona o glavni kontroli veljajo za Drž. hip. banko samo v toliko, v kolikor je to z zakonom izrečno predpisano.

Drž. hip. banka je pod neposrednim nadzorstvom finančnega ministra.

Iz drugih paragrafov uredbe navajamo:

Drž. hip. banka more izdajati blagajniške zapise, ki se obrestujejo. Vse lastnosti, ki so s tem zakonom priznane bančnim obveznicam in zadolžnicam, veljajo tudi za blagajniške zapise. Vsoto teh zapisov, njih obliko in višino obrestne mere, ko tudi način njih obračunavanja ter izplačevanja obresti in drugih pogojev določa upravni odbor banke.

Blagajniški zapisi se glase na določen čas izplačila. Ta rok ne sme biti daljši ko pet let.

Blagajniški zapisi se vzamejo iz prometa bodisi z izplačilom v določenem roku ali z njih odkupom na borzi.

Nedvignjene obresti, izračunane za depozite (sodne zapuščine), zastarajo v treh letih od dneva izplačila (likvidacije) depozitov.

Drž. hip. banka ima pravico, da za vse stroške, povzročene v zvezi s posojilom, zadolži osebni račun dolžnika.

Za anuitete, ki se ne plačajo v roku, ko tudi za vse stroške, ki bi nastali v zvezi s posojilom, pobira obresti po meri, ki se računa za glavni dolg. Obračunavajo se te obresti polletno s kapitaliziranjem. Na isti način bo obračunavala banka tudi obresti za ostanek dolga za primer izplačila vsega dolga.

Vsa postranska plačila imajo prvenstveno pravico izterjanja glavne terjatve brez ozira na čas dolga in brez ozira na njih intabulacije.

Izjemno od predpisa zakona o izvršitvi in zavarovanju ima banka, če je dolžnik nereden ali če nastopi v čl. 19 tega zakona omejnjeni primer, pravico, da brez posredovanja sodišča prevzame vse zastavljene nepremičnine z vsemi pripadki in prirastki v svojo prisilno upravo.

O tem svojem sklepu obvesti banka pristojno sodišče, ki mora po uradni dolžnosti odrediti, da se prisilna uprava vpiše v javno knjigo. Prav tako mora obvestiti o svojem sklepu dolžnika in vse one osebe, ki morajo to vedeti zaradi učinkovite uprave odvzete nepremičnine, nadalje pristojno davčno upravo in občino.

Proti temu sklepu ni sodne pomoči.

Odvzeto nepremičnino upravlja banka po svojih organih (upraviteljih). Nepremičnino, nad katero je uvedena uprava, upravlja banka kot dober gospodar ter more izvršiti vse posle, ki se tičejo vzdrževanja, upravljanja in izkoriščanja nepremičnine.

Od dneva prevzema uprave dolžnik nima pravice, da razpolaga z dohodki nepremičnine, ki jo je banka vzela pod svojo upravo, niti se ne more brez dovoljenja banke mešati v posle odvzete nepremičnine. Banka mora uporabljati dohodke nepremičnine, ki jo je vzela v svojo upravo, za odplačilo svojih terjatev po odbitku stroškov uprave, vzdrževanja ne-

premičnin, tekočih državnih in samoupravnih davščin, in sicer samo onih, ki bremene nepremičnino. Poleg efektivnih izdatkov za upravo odvzete posesti si bo banka plačala tudi prejšnje stroške v zvezi z odvzetjem in z izvedbo uprave. Vse stroške more banka zaračunati procentualno.

Drž. banki se podeljujejo še naslednje ugodnosti:

Obligacijam, ki jih izda Drž. hip. banka se priznava izvršni naslov (titulus executionis).

Drž. hip. banka, njene glavne podružnice, podružnice in agenture so kot ponudnice pri javnih prodajah oproščene dolžnosti polaganja kavicije.

Pred vsemi sodišči kr. Jugoslavije morejo zastopati njene spore upolnomočeni bančni uradniki, ki so napravili sodni ali odvetniški izpit in če so bili po izpitu tri leta zaposleni v Drž. hip. banki, pri sodišču ali pri odvetniku.

Za vodstvo tekočih poslov izvoli upravni odbor iz svoje srede izvršni odbor, v katerem sta poleg upravnika oz. njegovega namestnika še najmanj dva člana. Delokrog izvršnega odbora določa upravni odbor.

Upravni odbor more posameznikom ali več svojim članom ali bančnim uradnikom za nedoločen čas proti preklicu poveriti opravljanje posameznih poslov banke.

V občni državni proračun dohodkov in izdatkov se vnese samo oni čist dobiček banke, ki v smislu čl. 101 tega zakona pripada državi.

Članom upravnega odbora gre mesečna nagrada za njihovo delo, katere višino določa finančni minister.

Nato slede obsežni predpisi glede pravic in dolžnosti nameščen-

cev banke. Med drugim se tudi določa, da se ustanovi posebni bolniški fond za nameščence.

Članom kontrolnega odbora pripada za njihovo delo nagrada, katere višino določa finančni minister.

Vsi posli, ki so limitativno navedeni v toč. 1., 2. in 3. odst. 1. in samo ti posli spadajo pod pregled krajevne kontrole.

Vse vrednostne papirje, ki jih kupi banka za svoj račun, vknjižuje po nakupni vrednosti.

Kapital bančnega rezervnega fonda se nalaga:

a) najmanj polovica v drž. vrednostne papirje in delnice Narodne banke ter Priv. agrarne banke,

b) do ene četrtine v nepremičnine, ki dajejo dohodke in sicer predvsem v one, ki se nahajajo v glavnem sedežu banke ali sedežih njenih podružnic in agencij,

c) do ene četrtine po sklepu upravnega odbora v te ali druge vrednosti.

Največ eno polovico dohodkov od vrednosti in od premoženja rezervnega fonda more upravni odbor uporabiti za odpis izgub v dotičnem poslovnem letu.

Čl. 117 Z) se doda naslednji odstavek, ki se glasi:

Denarni zavodi, ki so kot pupilarno varni zbirali sredstva, naštetih v čl. 5. toč. 1. in toč. 2. čl. 40 zakona o ureditvi Drž. hip. banke, se oproščajo obveznosti, da navedena sredstva, ki so jih zbrali do 1. aprila 1933, vplačajo pri Drž. hip. banki. Ti zavodi bodo sami likvidirali te obveznosti.

Finančni minister se pooblašča, da izda prečiščen tekst zakona o ureditvi Drž. hip. banke. (Takšna izdaja zakona je po vseh številnih izpremembah, ki jih je že doživel ta zakon, v resnici nujno potrebna.)

Knjigarnarji proti podržavljenju šolskih knjig

Knjige se vedno manj kupujejo

Kakor smo že na kratko zabeležili, je bil v nedeljo v Zagrebu 5. kongres Zveze knjigarniških organizacij kr. Jugoslavije. Kongres je otvoril predsednik Zveze Aleksander Popović, ki je prečital pozdravne brzojavke Nj. Vel. kralju, knezu namestniku Pavlu in nekaterim ministrom. Tajnik Brajer je navedel v svojem poročilu, da ima Zveza 304 člane. Ko so bila prečitana in odobrena še druga poročila, je poročal g. Neufeldt iz Zagreba o stanju knjigotrštva v Jugoslaviji. Predvsem je omenil, da stalno pada prodaja nemških knjig, ki so se prej zelo kupovale. Sicer pa je tudi v Nemčiji padla izdaja knjig. Danes se izda v Nemčiji na mesec 1800 publikacij, da pride ena na 41.000 prebivalcev, na Češkoslovaškem pa se izda 900 publikacij, da pride ena že na 15.000 prebivalcev.

Kar se tiče našega knjižnega trga, je treba reči, da je ta zelo slab. Knjige se zelo slabo prodajajo. Zlasti se je to občutilo po zmanjšanju uradniških plač, ker so uradniki najbolj kupovali knjige. Število onih, ki čitajo knjige, je pri nas zelo majhno. Splošna karakteristika za naš knjižni trg je, da so knjige drage in da se zato prodajajo največ na obroke. Državni uradnik, delavec, dijak sploh ne morejo kupovati knjig. Nikakor ni res, da bi bil sport vzrok, da se knjige manj čitajo. Tako je bilo lani v Zagrebu izdano delo »Mati« M. Gorkega. Delo je v pol leta doživelo tri izdaje. To pa zato, ker je šlo za delo Gorkega in ker je veljala 20 pol obsežna knjiga samo 20 din. Prav tako pa so doži-

vele velik uspeh še nekatere druge knjige, kakor Krležine »Balade Petrice Kerempuha«, Vitezovičev delo »Kako živi narod«, Adama Pribičevića »Seljak« in dr. Tomasića »Družabni razvoj Hrvatov«.

Zelo trpi knjigotrštvo, ker se velik del knjig prodaja mimo knjigarn. Posebno težko vprašanje pomeni vprašanje šolskih knjig. V državi so zelo velike zaloge starih šolskih knjig, ki so danes samo še makulatura. Neufeldt pripominja, da morajo knjigarnarji pokazati večjo aktivnost in gledati na to, da jim akviziterji ne poberejo vseh naročil. Na vsak način bodo izdajatelji raje delali s knjigarnarji kakor pa z akviziterji. Knjigarnarji naj hitro obračunavajo knjige, ki so jih vzeli v komisijo, ker bi sicer trpel njih ugled. Zelo boleha knjižni trg tudi zaradi nelojalne konkurence nekaterih knjigarnarjev, zlasti pri državnih dobavah.

Nato je bila izvoljena nova uprava, katere član je tudi g. Pribošić iz Ljubljane. Ko je kongres še razpravljal o zbiranju denarja za postavitev lastnega zdravstvenega doma in so se obravnavale nekatere interne zadeve, je bila sprejeta naslednja resolucija:

»Kongres Zveze knjigarniških organizacij kr. Jugoslavije kot najvišji forum vseh knjigarnarjev Jugoslavije je na stališču svobodne trgovine in svobodnega gospodarstva ter proti etatizaciji in proti vsaki monopolizaciji, zlasti pa proti monopolizaciji šolskih knjig. Tudi pri tej priliki izreka kongres svoje prepričanje, da je etatizacija gospodarstva škodljiva za našo narodno delavnost.«

Politične vesti

Pater Hlinka je bil pri ministrskem predsedniku dr. Hodži. Nekateri upajo, da bo le prišlo do sporazuma med Hlinkovo slovaško ljudsko stranko in praško vlado. V tem primeru bi bil seveda notranje politični položaj na Češkoslovaškem bistveno olajšan.

Vodja sudetskih Nemcev Henlein je izjavil, da ne bo zavzel svojega stališča do vladnega narodnostnega statuta, dokler ne bo ta v celoti objavljen. Zelo verjetno je, da bo Henlein vztrajal na svojem intrasistentnem stališču.

Del francoskega časopisja je objavil informacije o zahtevah sudetskih Nemcev. Po teh informacijah zahtevajo sudetski Nemci: 1. Nemški narodnostni skupini na Češkoslovaškem se mora zagotoviti kulturni in gospodarski položaj ter upravni položaj po njih željah in potrebah. 2. Praška vlada prizna nemški narodnostni skupini pravico osebne prava. 3. Sudetski Nemci morajo biti zastopani po svojem predsedniku v češkoslovaški vladi ter se morajo dati njemu široke pravice pri imenovanju višjih uradnikov v državi. 4. Predsednik sudetske nemške skupine mora biti član vrhovnega sveta češkoslovaške narodne obrambe. 5. Iste pravice morajo dobiti tudi druge narodnostne skupine v Češkoslovaški. 6. Češkoslovaška država se mora preurediti v smislu spomenice nemške sudetske stranke.

Mussolini je imel ob priliki žetvenih svečanosti na Pontinskih močvirjih kratek političen govor, v katerem je zlasti podčrtal, da se Italija ne bo pustila izstradati in da tudi ne bo dovolila nobenih koncesij, ki bi ne bile v skladu z njenimi interesi.

Na zadnji plenarni seji londonskega odbora za nevmešavanje je bil sprejet britanski predlog o umiku protovojcev iz Španije.

Sef italijanskega gen. štaba general Pariani je prišel na povabilo vrhovnega poveljnika nemške vojske gen. Brauchitscha v Nemčijo, kjer si je ogledal razne nemške vojaške naprave.

Med francoskim in turškim generalnim štabom je bila v Antiohiji podpisana vojaška konvencija.

Francoska vlada je odredila, da zasedejo njene čete otočje Paracelsus, ki leži južno od otoka Hainan, katerega nameravajo zasesti Japonci. Francoska vlada utemeljuje svoj sklep s tem, da mora zaščititi francosko Indokino. Francoski korak je Japonce zelo iznenadil.

Hitler bo dne 8. septembra obiskal Budapešto, kakor poročajo nekateri madžarski narodno-socialistični listi. Teden dni po Hitlerju bi prišel v Budapešto Mussolini.

Sušnikov brat je izjavil, da se je Sušnik poročil z grofico Fugger-Czerninovo in da je bil sam navzoč pri poroki. Glede Sušnikove usode so sedaj v skrbeh, ker je bila njegova hiša zadnjic nepričakovano zaprta.

Nemški listi pišejo s precejšnjim nezadovoljstvom o angleški gospodarski pomoči balkanskim in podonavskim državam ter pravijo, da ta pomoč ni baš posebno altruistična. Posojilo Turčiji imenujejo naravnost politično posojilo. (Bi res radi vedeli, katera država na svetu posoja denar iz ljubezni do bližnjega?)

Pri plebiscitu o unifikaciji kazenskega prava za vso Svico so zmagali zagovorniki enotnega kazenskega prava s 360.000 proti 310.000 glasovom. Te zmage najbrže ne bi dosegli, če ne bi splošna politična napetost v Evropi tako zelo okreplila v Švici stremljenje po še večji enotnosti Švice.

Japonska ofenziva proti Hankovu se je zopet ponesrečila in sicer zaradi uspešnih kitajskih protinapadov. Japonci so se morali umakniti na svoje prvotne postojanke. Glavni poveljnik kitajskih čet na tej fronti je dejal, da je zelo zadovoljen z doseženimi uspehi in da je prodiranje Japoncev vzdolž Jangceja proti Hankovu za delj časa ustavljeno.

Veliko aktivnost razvijajo v zadnjem času tudi kitajska letala. Kitajski letalci so v zadnjih dneh razdejali več japonskih letališč ter uničili celo vrsto hangarjev. Na mnogih krajih so kitajski letalci zelo uspešno obstreljevali s strojnimi japonsko pehoto. Tudi več vojnih ladij na Jangceju so potopili kitajski bombniki.

Japonski cesar je odredil zaradi poročila finančnega ministra o težkem finančnem položaju Japonske na dvoru največje varčevanje.

Japonska ofenziva proti Hankovu se je zopet začela ter so dosegle japonske čete tudi znatnejše uspehe. Zasedli so mesto Hukov in jim je sedaj odprta pot po morju in na kopnem do Nancanga. Kitajci pa pravijo, da so bile tu le manjše bitke.

Denarstvo

Novi tečaji državnih obveznic

Za tretje četrtletje je finančni minister določil pri naštetih drž. vrednostnih papirjih, ki se sprejemajo kot jamstvo, sledeče tečaje: 2 in pol % one obveznice za vojno škodo nominalne dinarjev 1000 din 470,

7%ono posojilo iz leta 1921. nominalne 100 din 100,

4%one agrarne iz leta 1921. nominalne 100 din 60,

4%one agrarne iz leta 1934. nominalne 100 din 60,

6%one begluške nominalne 100 din 90,

delnice Priv. agr. b. po din 500 din 225,

6%oni dalmatinski agrarji po 100 din 90,

7% stabilizacijsko zlato posojilo iz l. 1931. jug. nom. 100 fr. frankov po 98 frankov, ki se preračunava za 222'45 din za 100 frankov.

Ti tečaji veljajo kot po predpisih uspoštevni zakonov priznani borzni tečaji.

Devizni predpisi za potnike v Češkoslovaško

Praska »Politika« je objavila naslednji izvleček deviznih predpisov za potnike v Češkoslovaško.

1. Čeke in akreditiva, ki se izdajo v tujini na ime, more tujec, na čigar ime so izdani, uvoziti v CSR in izvoziti iz CSR brez vsake omejitve in brez kakršnih koli formalnosti.

2. Tujec, ki potuje v Češkoslovaško sme imeti s seboj tuja plačilna sredstva v poljubni višini.

3. Pri vstopu na češkoslovaško ozemlje naj vsak potnik v lastnem interesu predloži čl. obmejnemu organu, da mu potrdi, koliko tujega denarja ima s seboj. To uradno potrdilo o uvozu tujega denarja daje namreč potniku pravico, da v roku 3 mesecev po prihodu na Češkoslovaško popolnoma svobodno izvozi nepotrošeni ostanek potrjene vsote tujega denarja v valuti, ki je navedena v potrdilu. Pri prehodu čl. meje se mora potrdilo izročiti čl. obmejni kontroli. Po izročitvi 3 mesece se more izvoziti denar samo na podlagi posebnega dovoljenja čl. Narodne banke, kateri pa se mora predložiti uradno potrdilo o uvoženem denarju.

4. Češkoslovaškega denarja sme uvoziti tujec največ za 300 Kč — in sicer le v kovancih ali bankovcih po 10 in 20 Kč. Če pa uvozi potnik teh kovancev ali bankovcev v večjem znesku ko 300 Kč — ali če ima s seboj bankovce po 50 Kč ali še višje vrednosti — jih more izročiti kontrolnemu organu na potrdilo. Temu organu se mora tudi sporočiti naslov, komu je treba poslati v tujino ta denar v denarnem pismu v breme in riziko potnika. To velja tudi za tranzit češkoslovaškega denarja.

Pri povratku iz Češkoslovaške sme tujec izvoziti v tujino kovana denarja in bankovcev po 10 in 20 kron za največ 300 Kč. Prepovedan je izvoz čl. papirnatih bankovcev po 50 Kč ali večjih bankovcev. Prav tako ni dovoljeno, da si kdo po pošti pusti pošiljati češkoslovaški denar za kritje stroškov bivanja na Češkoslovaškem ali za kritje drugih obveznosti.

5. Vsaka čl. banka bo rada nudila vsakemu tujcu vsa potrebna navodila za menjavo tujih valut ko tudi o tem, kako je treba postopati v drugih primerih (naknadno pošiljanje denarja v CSR ter njegov ev. ponovni izvoz, uvoz in izvoz vrednostnih papirjev, zlata in dragocenosti, nalaganje uvoženega denarja na tekoči račun, izplačila za CSR v tujino in vse druge finančne transakcije).

Nemški listi poročajo zelo navdušeno o doseženem angleško-nemškem sporazumu glede plačevanja

Nova trgovinska pogodba z Grčijo

Stopila je v veljavo 1. julija in velja za eno leto

Pogajanja, ki so se vodila v zadnjih dneh v Atenah zaradi ponovne ureditve trgovinskih odnošajev in plačilnega prometa z Grčijo, so bila 29. junija 1938 zaključena z dodatnim sporazumom k trgovinski in kompenzacijski pogodbi z dne 22. aprila 1936.

Po novi pogodbi ostane podlaga trgovine in plačil z Grčijo ista, kakor je bila določena l. 1936., z nekaterimi spremembami. Naš izvoz v Grčijo se praviloma plača 35% vrednosti v svobodnih devizah, 65% pa v kompenzacijskih bonih. Za nekatere predmete, ki so naštet v čl. 1. dodatnega sporazuma, je odstotek svobodnih deviz znatno povečan. Poleg tega pa so na podlagi čl. 7. dodatnega sporazuma dosežena razna zboljšanja v samem obračunu vrednosti našega izvoza. Tako se je n. pr. zmanjšala provizija, ki jo je pobirala Grška banka, od 5 na 2'5 pro mille, nadalje pa se je tudi zmanjšala razlika med prodajnim in nakupnim tečajem deviz pri Grški banki od 5 na 5 točke, končno pa se je spravil tudi sam tečaj dinarja v sklad s pariteto na londonski borzi.

Tudi glede uporabe kompenzacijskih bonov so predvidena razna zboljšanja. Dosedanja praksa je pokazala, da so za celo vrsto predmetov, ki jih uvažamo iz Grčije, razne ovire pri izplačevanju v kompenzacijskih bonih, ker hoče Grčija dobiti za neke predmete, kakor bombažno predivo, surove kože, olje i. dr., svobodne devize. S čl. 3. dodatnega sporazuma pa je dogovorjeno, da nam Grčija dovoli izvoz teh predmetov v določeni količini proti plačilu v kompenzacijskih bonih. Glavna težkoča pri izkoriščanju kompenzacijskih bonov je s tem odpadla.

Čl. 2. dodatnega sporazuma nadalje predvideva zboljšanje tudi za izdatke naših potnikov v Grčijo. V bodoče se morejo ti izdatki plačati tudi v kompenzacijskih bonih, in sicer na bazi dnevno 1000 drahem za osebo. Kar se pa tiče grških turistov v Jugoslaviji ni v dodatnem sporazumu posebnih določil. Pač pa je bilo naši delegaciji obljubljeno, da se bodo dosedanje ovire odpravile in da bodo mogli grški potniki, zlasti obiskovalci naših zdravilišč in kopališč, dobiti dovoljenja za potovanja in potrebna sredstva.

Mi smo priznali Grčiji za uvoz surovih tkanin iz svilenih odpadkov neke carinske olajšave, ki bodo na vsak način povečale naše nakupe v Grčiji ter s tem tudi večali potrošnjo kompenzacijskih bonov.

Dodatni sporazum se bo začel uporabljati retroaktivno s 1. julijem t. l. Potrebni ukrepi za njegovo izvajanje so že izdani. Sporazum bo veljal do konca junija prihodnjega leta, razen če bi bil konec decembra 1938 odpovedan, kar pa je malo verjetno. Mešana komisija, ki se je ustanovila s sporazumom z dne 2. avgusta 1936, mora medtem proučiti možnosti sklenitve za prihodnje leto nove trgovinske pogodbe na širši podlagi. To je želja obeh vlad.

Najvažnejša določila nove trgovinske pogodbe se nanašajo na

avstrijskih dolgov. Nemčija se je sicer res morala zavezati, da bo plačevala angleškimi upnikom obresti za ta posojila, toda dosegla je: 1. da ne nastopajo vse na avstrijskih posojilih zainteresirane države skupno, 2. je dosegla Nemčija znižanje obrestne mere, 3. je Nemčija dosegla znižanje obrestne mere tudi za vsa druga angleška posojila in 4. Nemčija bo mogla povečati svoj izvoz v Anglijo.

Mehiška vlada namerava devalvirati nacionalni denar, da prepreči čezmerno podražitev uvoženega blaga.

plačilo jugoslovanskega blaga. Za žitarice je dogovorjeno stodoletno plačilo v devizah, za konopljo 60%, za tesan les, namenjen za izdelavo zabojev za zaobalo suhega sadja 60% v devizah in za oglje 40% v devizah, ostalo pa v kompenzacijskih bonih. Ti boni se morejo uporabiti tudi za stroške jugoslovanskih turistov (1000 drahem dnevno za osebo) in dijakov (6000 drahem mesečno).

Od blaga, ki je podvrženo deviznim omejitvam, bo Grčija dodeljevala Jugoslaviji šestmesečne kontingente po plačilnih pogojih čl. 3. trgovinske in plačilnega dogovora za bombažno predivo v višini 150.000 zavojev, za surove kože v višini 30 ton in za oljčno olje v sodih v višini do 30 ton. Jugoslavija pa je dovolila Grčiji za uvoz grškega premoza za rafiniranje (fitokarbona) znižano carino 5 zlatih dinarjev za skupno količino 300 stotov, za surove tkanine iz svilenih odpadkov (imenovanih kukularika) pa v teži po 240 g za kontingent 2000 kg 600 zlatih dinarjev.

Nova trgovinska pogodba s Švico

Naš izvoz v Švico se bo povečal

V ponedeljek, dne 27. junija je bila v Curihu podpisana nova trgovinska pogodba s Švico, ki je stopila dne 1. julija v veljavo. Istočasno je bil podpisan s Švico tudi plačilni sporazum, ki je stopil prav tako 1. julija v veljavo.

Z novo pogodbo se dosedanja način plačevanja po kliringu odpravlja ter se uvaja sistem plačevanja s svobodnimi devizami. To se je zgodilo, ker so delegati obeh pogodbenih strank ugotovili, da je bil dosedanja klirinški sistem na škodo obeh strankama.

Načelo nove trgovinske pogodbe je isto, kakor je bilo dogovorjeno z Belgijo in Anglijo. Nova pogodba predvideva, da ima Jugoslavija s Švico aktivno trgovinsko bilanco. Izvoz Jugoslavije v Švico bo namreč za 10 do 20% večji kakor jugoslovanski uvoz iz Švice. Če bi bil švicarski uvoz večji ko jugoslovanski izvoz v Švico, se more uvesti nad švicarskim uvozom začasna uvozna kontrola.

Čeprav se uvaja z novo pogodbo sistem svobodnega plačevanja z devizami, je vendar ostal v veljavi kontingentni sistem našega izvoza v Švico. Švica nam je z novo pogodbo dovolila kontingente za skoraj vse proizvode, ki prihajajo za švicarski trg v poštev. Tako so predvideni kontingenti za perutnino, jajca, sadje, industrijske rastline, les in živalske proizvode.

Upadanje turškega izvoza

Po uradnih statistikah se kaže splošen padeč promet tudi v turški zunanji trgovini in posebno od začetka tekočega leta. V prvem četrtletju je sicer turški uvoz narastel od 20,891.000 t. f. iste lanske dobe na 33,429.000 LT, toda izvoz je po vrednosti istočasno padel od 36,65 na 32,6 milij. LT. Ob koncu februarja je bila trgovinska bilanca še za 1,9 mil. f. aktivna, konec marca pa pasivna za 0,8 milijona funtov (276 milij. din).

Padeč izvoza je v precejšnji meri posledica manjših nemških nakupov, za približno 7 in pol milijona LT, medtem ko je Turčija svoj uvoz iz Nemčije povečala, da zmanjša vsoto terjatev, ki jih ima v Nemčiji. Prodaja v druge države, razen Nemčije, je narasla za približno 3 milijone LT, pri čemer je Italija udeležena za 6 in pol milijona funtov. Še bolj ko iz Nemčije pa se je povečal uvoz Turčije iz drugih držav, predvsem iz Zdru-

ženih držav, Velike Britanije, Sovjetske Rusije in Češkoslovaške, skupno po vrednosti za okoli 9 milijonov na 20,7 mil. LT.

Posledica tega povečanja je n. pr., da je Turčija prvič pasivna proti Ameriki. Doslej je bila ta njena trgovina zanesljiv izvor tujih deviz, posled pa je prisiljena plačevati ameriško blago v tuji valuti. Njena pasiva proti USA je dosegla ob koncu marca že 3 milijone funtov. Poslabšanje znaša 5 milijonov.

Med odjemalci turških proizvodov stoji še vedno na prvem mestu Nemčija, čeprav samo z 39%, za njo je Italija z 20,2%, na tretjem mestu pa USA s 7,1%; Anglija s 3,8% je na šestem mestu.

V prvem trimesečju je letos narasel turški izvoz tobaka, rozin, kromove rude in surovih kož. Padel je precej izvoz pšenice in surove volne.

Vsak napreden trgovec

prodaja le tako blago, s katerim svojim odjemalcem koristi.

Nudite tudi Vi Vašim odjemalcem v prvi vrsti naravno Rogaško slatino; s tem koristite njim in sebi!

Nemško-poljska trgovinska pogodba

Dne 1. julija sklenjena nova trgovinska pogodba z Nemčijo omogoča Poljski večji promet z bivšo Avstrijo. Izvoz premoza se bo dvignil nad 1 milijon ton letno, povečal pa se bo tudi izvoz lesa. Skupni promet se ocenja po novih kvotah letno na 260 milijonov zlotov proti dosedanjim 176 milijonom z Nemčijo in 58 z Avstrijo, kar pomeni 120% dvig. Ves železniški blagovni promet pa se bo ognil češkoslovaškemu ozemlju. CSR izgubi s tem 72 milijonov Kč dohodka.

Švica in Nemčija

Na dan 1. julija je stopila v veljavo nova turistična pogodba med Švico in Nemčijo kot del splošne trg. pogodbe, s čimer se je turistična kvota zvišala zaradi Avstrije od 42 na 45'6 milijona šv. frankov.

Najvažnejši del pogodbe pa je nov plačilni sporazum, obsegajoč vse terjatve v Veliki Nemčiji in priznanje tudi za avstrijske stare terjatve. Dohodki švicarskih lastnikov se smejo izvoziti do 65% v gotovini na podstavi 175 frankov za 100 RM. Kliring za blagovne terjatve ostane v veljavi do spomladi 1939.

Zunanja trgovina

Državne in samoupravne oblasti ter ustanove smejo odslej skleniti nabavne pogodbe z Nemčijo samo v dinarjih in ne več v markah.

Naš izvoz v Egipt se je v prvih petih letošnjih mesecih povečal za 83% ter je bila naša trgovinska bilanca z Egiptom aktivna za 96.3 milijona din. Zelo je narasel tudi naš izvoz v Anglijo, in sicer od 164 milijonov din lani na 304 milijone letos. Istočasno pa se je znatno povečal tudi naš uvoz iz Anglije. Dočim je znašal lani 140 milijonov, je letos dosegel 207.7 milijona din, vendar pa smo še vedno aktivni za 96.3 milijona din.

Francoska vlada je zaradi pomanjkanja krme prepovedala do nadaljnjega vsak izvoz krme, da se zagotovi prehrana domače živine.

Po odredbi državnega urada za cene so v Avstriji bile znižane vse cene za tekstilne proizvode za 5%.

Po nemških statističnih podatkih je padla svetovna trgovina v prvem tromesečju letošnjega leta v primeru z ono lani po vrednosti za 13, po količini pa za 12 odstotkov.

Madžarska vlada je uvedla za mlino numerus clausus. Po novi uredbi se smejo odpreti novi mlini samo po izrečnem dovoljenju vlade. Tudi stari mlini, ki ne obratujejo več, smejo začeti znova obratovati le po predhodnem dovoljenju vlade.

V Grčiji se je ustanovilo v zadnjih treh mesecih pet novih tekstilnih tovarn, med njimi ena za umetno svilo. Grška vlada je že izdelala načrt za dajanje premij za izvoz grškega tekstilnega blaga v dežele Bližnjega vzhoda.

Farben-Industrie bo izplačala za l. 1937 8%no dividendo za navadne delnice, 5%no za delnice serije A in 3 in pol odstotno dividendo za delnice B. Zbor delničarjev je nadalje sklenil, da se zviša delniška glavnica na 80 milijonov mark.

Japonsko-avstralski dogovor je bil podpisan. Po tem dogovoru se zavezuje Japonska, da bo vsako leto kupila 400.000 bal avstralske volne, Avstralija pa bo kupovala od Japonske tekstilno blago v dosedanja višini.

Delajte za napredek trgovskih organizacij!

Trgovinski register

Vpisali sta se naslednji firmi:

»Jugospedit, družba z o. z.«, Maribor. Obratni predmet: izvrševanje prevoza vsake vrste in prevzemanje vseh v spedijsko stroko spadajočih poslovanj. Osnovna glavica v višini 100.000 din je vplačana v celoti. Poslovodja Ivan Lah, posestnik in trgovec v Mariboru.

Miklavič Franc, Maribor. Obratni predmet: speditorsko podjetje. Imetnik Franc Miklavič, Maribor, Prešernova ulica 18.

Vpisale so se izpremembe in dodatki pri naslednjih tvrdkah:

Industrija platnenih izdelkov d. d. v Jaršah. Izbrisi se član upravnega sveta dr. Hugon Robič, vpiše pa se kooptirani član Anica Robič, vdova zdravnika v Mariboru.

Nakupovalna družba z o. z. v Kočevju. Družba se je razdružila in prešla v likvidacijo. Likvidator Jaroslav Čučeljsky, hotelir v Kočevju.

»Arbor«, lesna trgovska in industrijska d. d. v Ljubljani v likvidaciji. Delniška glavica se je znižala od 3 na 18 milijona din. Nominalna vrednost delnic se zniža od 100 na 60 din.

Boh & Ko., jugoslovansko-ameriška tovarna za brezalkoholno izdelavo kvasa v Ljubljani. Vstopil je kot javni družbenik Slavko Boh, tovarnar v Ljubljani. Zaradi tega je javna trgovska družba. Družbo zastopa samostojno inženir Fran Domladiš.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani. Vpiše se član upravnega sveta Josip Windischer, industrialec v Novem mestu.

»Standard«, družba z o. z. industrija usnja, Kranj (prej Pollak), centrala Ljubljana. Izbrisi se poslovodja Jean B. Pollak, vpiše pa se poslovodja inž. Josip Sodja v Ljubljani.

»Sial« d. d. za izdelovanje barv proti rji, Borovnica. Izbrisi se člana upravnega sveta dr. Franjo Zupan in inž. Mihael Glaesener ml., vpišejo pa se člani upravnega sveta Rudolf Klacar, inženir kemije v Borovnici, Vladimir Kobi, industrialec v Rogatcu in Karol Zagar, industrialec na Rakeku.

»Aurea«, tvornica in veletrgovina za zlatino, kovine in ure v Celju, d. z. o. z. Vpiše se kot poslovodja Adolf Sadar, zas. uradnik v Celju.

Tekstilna družba z o. z. v Koških pri Mariboru. Izbrisi se zbog smrti poslovodja inž. Josip Čížek, vpiše pa se novi poslovodja Josip Čížek v Koških.

Hranilnica dravske banovine v Ljubljani. Vpišeta se prokurista dr. Andrej Kopač, tajnik in pooblaščenec in Miro Grom, uradnik in pooblaščenec hranilnice dravske banovine v Ljubljani.

Mariborska livarna in tvornica kovin Joh. Pengg, Maribor. Izbrisi se prokurista Gustav Barbašu in Ivanu Sedlačku. Podpis firme odslej: edini lastnik firme dipl. inž. Ivan Pengg.

Jos. Krivec, Krško, trgovina z mešanim blagom na drobno in na debelo. Izbris dosedanjega imetnika Josipa Krivca in podeljene prokure Krivec Mariji. Vpis nove imetnice firme Marije Krivec.

Rumprecht Franc, Krško, usnjarski mojster in trgovina z usnjem.

Izbrisi se dosednji imetnik Franc Rumprecht, vpiše se novi lastnik Franc Rumprecht ml.

Združene papirnice Vevče, Medvode in Goričane, d. d. v Ljubljani. Prokura se je podelila višjemu knjigovodji Josipu Roesmannu v Vevčah.

Izbrisale so se naslednje tvrdke:

Jugopol — izvozna in uvozna trgovska družba z o. z. v Celju — zaradi izvršene likvidacije.

Bon Vinko, veletrgovina z vinom v Krškem — zaradi opusta obrata.

I. F. Gaberšček, Ljubljana: trgovina s tehničnimi in elektrotehničnimi predmeti — zaradi opusta obrata.

Ščit, tovarna za impregniranje papirja, družba z o. z. v likvidaciji v Ljubljani — zaradi končne likvidacije.

Štefan Siftar, izvozna trgovina živine, svinj in perutnine v živem

in zaklanem stanju — zaradi prestopa obrta.

Janez Fritz, trgovina s poljskimi in šivalnimi stroji ter s plemensko govejo živino, izvoz, uvoz — zaradi opustitve obrata.

Gaber & Fritz, Serdica. Izvozna trgovina z govejo živino — zaradi opustitve obrata.

Tomo Koprive, trgovina z govejo živino, Zagorje ob Savi — zaradi opustitve obrata.

Slovenski šahist Vasja Pirc je na velikem nemškem šahovskem turnirju v Harzburgu dosegel 1. mesto pred Bogoljubovim in Eliskasom, zmagovalcem na mednarodnem turnirju v Noordwijku.

Kratkovalna radijska postaja v Bariju je začela z emisijo italijansko-jugoslovanske glasbe.

V Subotici se je začel XIX. kongres jugoslovanskih srednješolskih profesorjev.

Železniška proga Bileća—Nikšić, ki so jo pričeli delati pred tremi leti, je dokončana in bo 12. t. m. izročena prometu. Proga je dolga 71 km in je veljala 88 milijonov dinarjev.

Cena pšenice je v Vojvodini zopet padla in znaša sedaj 205 do 210 din za staro potiško pšenico. Tudi cena moke je padla.

Močna toča je na Bizeljskem silno oklestila vinograde. Zlasti so trpeli kraji Zdole, Sromlje, Pišce, Janeževе gore in Drenovec. Tudi v Hrvatskem Zagorju je napravila toča veliko škodo.

Zastopniki in funkcionarji borskih rudnikov so bili ob priliki otvoritve novih tvornic za pridobivanje bakra odklovanjani z visokimi jugoslovanskimi odklovanji.

V tvornici salame Klefiš v Jagodini je nastala silna eksplozija. En delavec je bil ubit.

Pivovarna Union v Ljubljani je dosegla lani 1.115.722 din čistega dobička, dočim ga je dosegla leta 1936. 720.000 l. 1935. pa celo samo 51.549 din. Družba ima poleg glavnišnice v višini 24 milijonov din še 20,7 milijona din rezerv.

Tvornica aluminija v Lózovcu, ki je bila ustanovljena l. 1935. z glavnicjo 10 milijonov din, bo povečala svojo glavnicjo na 20 milijonov din. Družba je lani dosegla nad pol milijona din čistega dobička, njene rezerve so narasle že na poldrug milijon, glavnicje pa je bilo vplačano šele 6,5 milijona din.

Občina Smederevo je ustanovila svoj občinski hotel, ki je bil te dni slovesno izročen v javno uporabo.

Dr. Otto Bauer, bivši voditelj avstrijskih socialnih demokratov je umrl kot politični emigrant v Parizu, zadet od srčne kapi. Dr. Otto Bauer je bil znan tudi kot socialistični ekspert za narodnostna vprašanja stare Avstrije.

Lokomotiva angleške železnice »London North Railway« je dosegla hitrost 125 milj ali 201 km na uro.

Ladja »Ostanda« se je potopila s 396 potniki in poldrugim milijonom dolarjev zlata. Ladja se je potopila severovzhodno od Quebeca.

Obeta se dobra letina Kmetovalci računajo z dobrim izvozom sadja

V severni Sloveniji je stanje vinogradov in sadovnjakov letos prav zadovoljivo. V prvi vrsti velja to za vinske gorice, ki obetajo mestoma naravnost izvrstno letino. V okolici Maribora se je sicer ponekod pojavila peronospora, vendar škoda ni občutna, ker se je ta nevarna rastlinska bolezen pojavila le na listju, ne pa tudi na grozdju. Banovinski vinarški in sadjarski zavod v Mariboru, ki stalno opazuje razvoj rastlinskih škodljivcev, je kmete pravočasno opozoril na pretečo nevarnost in jim priporočil trikratno škropljenje, kar se je tudi zgodilo. Zaradi hude vročine zadnjih dveh tednov se je od peronospore napadeno listje takoj posušilo in je odpadlo, vsled česar se ta rastlinska bolezen ne more naglo širiti in povzročiti velike škode. Vinogradniki so v mariborski okolici, v Slovincih in v drugih vinskih okoliših prepričani, da bodo imeli letos, ako se ne pojavijo usodne ujme, izvrstno letino. Ponekod kaže trta tako obilen nastavek kot leta 1917., ko je bila zaznamovani rekordna vinska letina v kvantitativnem in v kvalitativnem pogledu. Zal je preteklo nedeljo divjalo

v raznih krajih severne Slovenije neurje, ki je zlasti na Bizeljskem napravilo ogromno škodo.

Dobro kažejo tudi sadovnjaki. Razvoj jablan je prav dober in računajo kmete na srednje dobro letino. Sadje je zelo zdravo in utegne biti kvaliteta izvrstna. Producenti računajo, da bodo letos prav dobro prodali svoj pridelek, ker v nekaterih sosednjih državah najbrže sadje letos ne bo dobro obrodilo. Prepričani so, da bodo zlasti kanadke lahko dobro prodali in to v Francijo, glavno odjemalko štajerskih jabolk te vrste. Doslej je namreč Francija kupovala velike množine kanadk v Avstriji. Ker pa odpade sedaj naša severna sosedka kot dobaviteljica sadja in bo z njim zalagala ostalo Nemčijo, se nadejajo naši sadjerejci, da bodo lahko prodali jabolka v Francijo. Storjeni so že potrebni koraki, da nam Francija poveča kontingent za uvoz jabolk. Mislijo, da se bo letos prav lahko prodalo v Francijo najmanj sto vagonov kanadk.

Povoljno je tudi stanje drugih panog kmetijstva. Dobro letino obetajo zlasti fižol, krompir in koruza, vendar bi bilo železi nekaj

moče. Ker je zadnje dni, mestoma celo izdatno deževalo, so si kulture precej opomogle. Žito bo letos izvrstno obrodilo in se je za zgodnje vrste ponekod že pričela žetev. Košnja je bila letos srednja. Zato ni v gibanju cen živine računati z večjimi spremembami. Kmetje imajo dovolj krme in zato ne bodo oddajali vprežne živine za vsako ceno, kakor je to bilo v zadnjih letih že večkrat.

V mariborski okolici se sadni trgovci že pripravljajo na izvoz zgodnjega sadja. Nemčija letos ne bo kupovala znatnejših množin pri nas, ker ima sedaj Avstrijo kot svojo dobaviteljico. Vendar je računati s tem, da bo tudi tokrat šlo s Štajerskega precej vagonov žlahtnih, zlasti poznih jabolk v Nemčijo. Sadjarske organizacije so pravočasno storile korake na odločujočih mestih zaradi izvoznice in je računati, da bo Prizad letos popravil napake, ki jih je storil lani in predlanskim. Upati je, da se ne bodo ponavljale napake prejšnjih let in da izvoznik in z njim sadjar ne bo utrpel tako ogromne škode zaradi Prizada, kakor zadnja leta. A. B.

Nekaj praktičnih trgovskih nasvetov

Kako privabiti odjemalce že dopoldne v trgovino?

Za prodajalca kot za kupovalca je slabo, če se vsi odjemalci navale naenkrat v trgovino. Trgovec ne more tako dobro postreči, odjemalci pa ne tako dobro izbrati. Zato je važno, če bi se odjemalci navadili tudi dopoldne kupovati svoje potrebščine. A kako to doseči. »J. G.« svetuje naslednje:

1. Predvsem treba opozoriti odjemalce na prednosti dopoldanskega nakupa.

2. Dobro je, če se s posebnimi tablami opozore kupci, da se v dopoldanskih urah posebno mirno kupuje.

3. Trgovino je treba zjutraj odpreti vedno točno, da ni treba odjemalcem nikdar čakati.

4. Ko je trgovina odprta, mora biti že očiščena in pometena, ker mnoge odjemalce pometanje po pravici zelo moti.

5. Napaka je, če zgodnjim kupovalcem streže le vajenec. Odjemalci vidijo v tem manjšo pozornost, so užaljeni in izostanejo.

6. Nikakor ne sme opaziti odjemalca, da ni prodajalec naspan. Utujenost je nalezljiva in bi mogla povzročiti, da se tudi odjemalca ne bi zljubilo kupiti.

7. Poskrbeti je treba, da je tudi že zgodaj zjutraj blago za prodajo čisto pripravljeno. Zgodnjim kupovalcem se mudi in ti ne marajo čakati.

8. Zato je tudi treba imeti že zgodaj zjutraj dosti drobiža.

9. Glej, da se reklame dele vedno dopoldne.

10. Odjemalcem, ki pridejo dopoldne, je treba posebno skrbno postreči in s tem dokazati, da se splača dopoldne kupovati.

Poskusite to tudi Vi!

Ko pride v trgovino nov vajenec, traja precej časa, da more samostojno voditi telefonske pogovore, postreči dobro odjemalce ter opravljati druge važne in potrebne posle. Neki trgovec pa je iznašel zelo dobro metodo, s katero zelo hitro izuči vajence. Oglasil se je po telefonu kot stranka in vajenec je bil prisiljen, da odgovarja namesto trgovca. Moral je ponujati blago, sklepati kupčije itd. Trgovec je dobil na ta način vpogled v sposobnosti vajenca, a se tudi prepričal, če ima vajenec voljo, da se nekaj nauči. Trgovec je imel pri teh svojih telefonskih razgovorih lepo priliko, da natančno vidi, katere napake dela vajenec. Ponovil je svoje poskuse še večkrat, dokler se ni prepričal, da se je vajenec v glavnem že naučil, kako mora postopati. Trgovec se je prepričal, da se na ta način vajenci zelo hitro nauče vse potrebno.

»Službeni list«

kr. banske uprave dravske banovine z dne 6. julija objavlja: Uredbo o oprostitvi mož od vojaške službe — Uredbo o izmenjavi not glede kontingentov, ki jih odobruje Turčija za postavko 552 B. — Pravilnik o dopolnilnih tečajih za sestre pomočnice — Dopolnitev naredbe o zavarovanju prtljažnih nosačev na železniških postajah — Razveljavitev pojasnila o uvozu papirja za tiskanje na rotacijskih strojih — Popravek v uredbi o sporazumu med Jugoslavijo in Italijo o ureditvi trgovinskih izmenjav in plačil — Odločbe občne seje državnega sveta.

Naročajte »Trgovski list«!

Doma in po svetu

Ministrski predsednik dr. Stojadinović se je na svojem potovanju skozi Južno Srbijo ustavil tudi v Prištini, kjer se je udeležil slavnostnega polaganja temeljnega kamna za novo gimnazijo. Ministrskemu predsedniku so priredili v Prištini sijajen sprejem, katerega se je udeležilo po navedbah »Avale« okoli 20.000 ljudi. Sprejem se je pretvoril v pravo nacionalno svečanost.

Sedemdesetletnico je praznoval v nedeljo upok. univ. prof. dr. Aleš Ušeničnik. Jubilar je dal skozi desetletja smer katoliški filozofiji med Slovenci ter si s svojimi spisi in knjigami o sociologiji ter raznih filozofskih vprašanjih pridobil za našo filozofsko znanost trajnih zaslug. Velikemu filozofu, znanstvenemu delavcu ter plemenitemu možu tudi naše iskrene čestitke k zaslužnemu jubileju!

Sokolski zletni dnevi v Pragi potekajo v znaku splošnega češkoslovaškega narodnega praznika. Višek sokolskih slavnosti je bil v torek in sredo, ko sta nastopila oddelka jugoslovanske in romunske vojske. Obema oddelkoma je priredila več stotisočlavo množica burne ovacije, zlasti jugoslovanski vojski. Znova se je izkazalo, da še vedno velja za Jugoslovane in Čehoslovake leta 1918. izrečeno geslo: Zvestoba za zvestobo. Ves sokolski zlet je bil sijajno organiziran ter je napravil zlasti na vse številne tuje obiskovalce izreden vtis. Spoznali so, da ima tudi demokratsko misleč narod smisel za disciplino, seveda le za prostovoljno. Danes v sredo se zaključijo zletni dnevi. Dopoldne bo spreved, ki se ga udeležijo okoli 100.000 Sokolov in Sokolic. Popoldne pa bo javna telovadba in takoj nato se začne razhod množic. Samo v četrtek bo odšlo iz Prage 120 posebnih vlakov.

Egiptovska vlada namerava ustanoviti v Beogradu svoje stalno diplomatsko zastopstvo.

Romunija ustanovi nove konzulate v Bitolju, na Sušaku in v Dubrovniku. Slednja bosta častna konzulata.

V Dubrovnik je prispela poljska šolska ladja »Iskra« s 25 gojenci poljske pomorske vojne akademije. Poljaki so bili od naših oblasti zelo prišerno sprejeti.

Ureditev obrestne mere v Turčiji

Kot enega največjih uspehov vojne Turčije je treba priznati odpravo oduševstva kot socialnega zla. To se je omogočilo s pomočjo postopne organizacije kredita. Važen korak dalje na tem področju je v juniju sprejeti zakon, ki omogoča obrestno mero na 8 in pol odstotkov. Ker so bančne obresti, kakor jih zahtevajo velike banke, še vedno razmeroma visoke, je pričakovati, da bo ta zakon izločil zasebne bankirje, ki so doslej pomenili posredovalca v razdelitvi kreditov malim trgovcem in obrtnikom. Hkrati se uveljavlja težnja, da se organizira razdelitev malih kreditov po državnem kontroliranih organizacijah. To so lahko posebej v ta namen ustanovljene banke, lahko pa tudi oddelki drugih zavodov.

Radio Ljubljana

Četrtek dne 7. julija. 12.00: Plošče. — 12.45: Poročila — 13.00: Napovedi — 13.20: Koncert slovenskih skladateljev (Radijski orkester) — 14.00: Napovedi — 19.00: Napovedi, poročila — 19.30: Nac. ura — 19.50: Deset minut zabave (g. Fr. Lipah, čl. Nar. gled.) — 20.00: Plošče — 20.10: Slovensčina za Slovence (dr. Kolarič) — 20.30: Violinski koncert prof. Rupla, pri klavirju prof. Lipovšek — 21.15: Koncert radijskega orkestra — 22.00: Napovedi, poročila — 22.15: Plošče.

Petek dne 8. julija. 12.00: Plošče — 12.45: Poročila — 13.00: Napovedi — 13.20: Koncert radijskega orkestra — 14.00: Napovedi — 19.00: Napovedi, poročila — 19.30: Nac. ura — 19.50: Poročila o izseljenih — 20.00: Plošče — 20.10: Ženska ura: Posvetovalnica za matere (ga. prof. Olga Grahor) — 20.30: Koncert. Sodelujejo: Pevski zbor »Cankar« in radijski orkester — 22.00: Napovedi, poročila — 22.30: Angleške plošče.

Že v 24 urah

barva, plestra in kemično snazi, obleke, klobuki itd. Škrobl in svetlolika sragec, ovrtnike in manšete. Pere. suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 8

Telefon št. 22-72.